

**TÜRKONFED YÖNETİM KURULU BAŞKANI
ORHAN TURAN
TÜRKONFED – TÜSİAD ANADOLU BULUŞMALARI
KONUŞMA METNİ**

09 MART 2022 - ÇARŞAMBA

Değerli Başkanlar, İş Dünyasının Değerli Temsilcileri, Sevgili Dostlarımız;

TÜRKONFED Yönetim Kurulu adına her birinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. TÜSİAD Yönetim Kurulu ile birlikte, üye federasyonumuz ÇUKUROVA SİFED'in ev sahipliğinde, Mersin'imizde sizlerle bir araya gelmekten onur duyuyoruz.

TÜRKONFED ile TÜSİAD Yönetim Kurulları olarak bundan bir önceki Anadolu buluşmamız yaklaşık iki buçuk yıl önce Van'da olmuştu. Maalesef pandemi nedeniyle çok arzu ettiğimiz bu buluşmaları gerçekleştiremedik. Elbette bu iki buçuk yıl boyunca ülkemiz iş dünyasının tüm değerli temsilcileri ile temas halinde olduysak da, aynı çatı, aynı gökyüzü altında buluşacağımız günlerin özlemi hiç dinmedi. Bugün, ne mutlu ki, yeniden bir aradayız.

TÜRKONFED ile TÜSİAD olarak Anadolu Buluşmaları adı altında gerçekleştireceğimiz buluşmalarla amacımız, ülkemizin bugününe ve geleceğine dair fikirlerimizi, duygularımızı ve görüşlerimizi paylaşabileceğimiz sürdürülebilir bir platform oluşturmak. Bundan böyle, işin, yaşamın, tarihin ve insanlığın kalbi Anadolu'da, bölgelerimiz ve nihayetinde ülkemiz için birer mihenk taşı konumundaki illerimizde, ortak sorunlarımız için ortak akılı inşa etmeye devam edeceğiz. O ortak akıl ki, içinde bulunduğumuz dönemde yalnızca ülkemizde değil, dünyanın tüm ülkelerinde savaşa karşı barış; istikrarsızlığa karşı huzur; belirsizliklere karşı öngörülebilirlik için en kıymetli araç haline gelmiş durumda.

Ortak akılı birlikte inşa edeceğimizi umduğum bu yeni başlangıçta bizlerle birlikte olan, iş dünyamızın siz değerli temsilcilerine teşekkürlerimi sunuyorum.

Değerli dostlarımız;

Hepimiz dünyada ve ülkemizde olağanüstü şartlar yaratan; belirsizlikleri ve riskleri gündelik yaşamın bir parçası haline getiren pandemi döneminin sona ermesini umut ederken, bu kez de jeopolitik gelişmelerle yüzleşiyoruz. Bir süredir öncü sarsıntılarını hissettiğimiz çok kutuplu dünya anlayışının geri dönüşü, Karadeniz kıyıdaşlarımız Rusya ve Ukrayna arasında yaşanan çatışmalar eşiğinde adeta bir deprem şiddetini yaşıyor.

Büyük üzüntü ve endişe ile takip ettiğimiz bu yıkıcı gelişmenin henüz iki haftalık sonucu, yaşamını yitiren binlerce sivil, yurdunu terk etmek zorunda kalan milyonlarca insan, harap olan yaşamlarla gözlerimizin önünde acı bir bilanço olarak duruyor. Çatışmaların insani tablosu ise her geçen gün daha da ağırlaşıyor. Özgürlüğümüzü, bağımsızlığımızı ve gelecek ülkümüzü büyük fedakarlıklarla

elde etmiş bir ülkenin vatandaşları olarak, ortak hafızamız sayesinde bu acı tablonun yaratabileceği etkileri belki de en iyi bizler biliyoruz.

İşte bu nedenle ülkemizin Kurucusu Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarının bize bıraktığı Cumhuriyet Mirası'nın ve "Yurtta barış, dünyada barış" sözünün değerini, her geçen gün daha iyi anlıyoruz.

İnanıyorum ki, farklı milletlerin tarih boyunca kıyısında buluştuğu dostluk denizi Karadeniz, bu kadim coğrafyanın temellerindeki yerini koruyan akli selim ve sağduyu ile bu insanlık krizinin çözülmesine de tanık olacaktır.

Değerli konuklar;

Yaşanılan insani krizi yalnızca bölgemiz değil, ekonomilerin ve en önemlisi bilginin bütünüyle küreselleştiği günümüzde, tüm dünya hissediyor. Rusya'ya uygulanan yaptırımlar ve Ukrayna'nın gerek sosyal gerekse ekonomik altyapısına yönelik saldırılar, artçı şoklarını piyasalarda olanca şiddetiyle hissettiriyor. IMF verilerine göre ocak ayında tüm dünyada yüzde 7,8'e ulaşan ortalama gıda enflasyonu, Rusya ve Ukrayna'nın küresel buğday tedarikindeki ağırlıklı konumları ışığında daha da yükselecek gibi görünüyor. Petrol fiyatları ise 7 Mart tarihi itibarıyla 140 doları geride bıraktı.

Özetle krizin enerjiden gıdaya, sermaye piyasalarından emtia ve maden tedarikine kadar geniş çapta etkilerini göreceğimiz aşikar. Bu noktada kendi açımızdan sormamız gereken en önemli soru elbette ülkemizin bu durumdan nasıl etkileneceği. Dolayısıyla küresel ekonomi önemli bir dönemeçten geçerken, Türkiye'nin makroekonomik bir fotoğrafına bakmakta yarar var.

Yeni ekonomik model açıklandığından bu yana geçen sürede açıklanan makro veriler, ne yazık ki modelin hedeflerine ulaşmanın ötesinde bir tabloyu ortaya koyuyor. Ülkemizin özellikle enflasyon ile mücadelede gerekli adımları atmaması enflasyon, cari açık ve büyüme bakımından sorunlu bir manzarayı beraberinde getiriyor.

Türkiye ekonomisi TÜİK rakamlarına göre 2021 yılında her ne kadar yüzde 11'lik bir büyüme kaydetmiş olsa da yüksek enflasyon nedeniyle bu büyümenin hane halkına olumlu yansımalarının sınırlı olacağını görüyoruz. Bu doğrultuda gayri safi yurtiçi hasılamız içerisinde önemli bir yer tutan turizm gelirlerinin, mevcut Rusya-Ukrayna krizi ile beklenen seviyede gerçekleşemeyeceğini de hesaba katmak zorundayız.

TÜİK rakamlarına göre Şubat ayında yıllık tüketici enflasyonu yüzde 54,44 olarak gerçekleşirken, üretici enflasyonu yüzde 105 oranında gerçekleşti. Bu da bize ÜFE-TÜFE arasındaki makasın giderek açıldığını gösteriyor. Faiz indirme politikasının ve rekabetçi kur politikasının bir sonucu olarak enflasyon fahiş düzeylere ulaştı ve maalesef kendimizi yüksek kur, yüksek faiz ve yüksek enflasyon sarmalının içerisinde bulduk. Yeni modelin dış ticarete yansımaları da beklendiği ölçüde olmadı ve Aralık ayında 10,3 milyar dolar dış ticaret açığı vererek Eylül 2011'den bu yana gerçekleşen en yüksek dış ticaret açığına tanıklık ettik.

Makroekonomik fotoğrafımızın, Türkiye'nin üreten, yatırım yapan, istihdam yaratan kesimleri için de pek parlak olmadığını söylemek zorundayım. Nakit akışı, işletme sermayesi, finansmana erişim ve finansman maliyetlerine karşı dayanıklılık mevcut istikrarsızlık ve risk algısı koşulları altında iş insanlarının karşılamakta giderek zorlandığı ihtiyaçlar olarak öne çıkıyor. İşletmelerimiz, bu öngörülemez iklim altında bütçe ve yatırım yapmakta zorlanıyor.

Firmaların işletme sermayesi ihtiyacının son bir yılda dört kata yakın artış gösterdiği sektörlerimiz var. Bu iklimin nihai olarak kapanmalara yol açması ve dolayısıyla istihdama olumsuz etki etmesini engellemenin yolu bellidir. O da; gerek devlet gerekse finans sektörü tarafında, finansmana erişim kanallarının bir an önce açılmasıdır. Üretim ve yatırım ikliminin canlandırılmasında, ekonominin 3 önemli sacayağı olan kamu, reel sektör ve finans sektörünün koordinasyon halinde olması, sıkıntıların atlatılmasında çok önemlidir.

Çağımızda her firmanın iklimi ekonomi, yakıtıysa finansmandır. Finansmana erişim ve finansmanın verimli kullanımı ile ilgili önemli sorunlarımızdan birisi politika merkezlerinde alınan kararların sahada aynı ölçüde sağlıklı sonuçlar vermesini engelleyen koşullardır. Ayrıca daha etkili sonuçlar elde edebilmek ve KGF dahil destek paketinin ihracata, yatırıma ve istihdama dönüşebilmesi için sağlıklı denetim mekanizmalarının devreye alınması gerektiği aşikardır.

Dün 8 Mart Kadınlar Gününü kutladık. Ben de bu vesileyle bir kez daha tüm ülkemizin Kadınlar Gününü kutluyorum. Sosyo-ekonomik kalkınmamızın gerçekleşebilmesi sosyal toplumun bileşenlerini değerli kılmamızla mümkün ve toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak bu noktada vazgeçilmez bir önem taşıyor. TÜSİAD'daki dostlarımızın da sıklıkla dile getirdiği gibi; ne yaşamda ne de ekonomide "tek kanatla uçamayız". Bu kapsamda, İstanbul Sözleşmesi'ni yeniden ve etkin bir şekilde uygulamamız gerektiğini düşünüyoruz.

Değerli konuklar;

Dış ticaret, turizm, enflasyon, risk primi ve büyüme... Hangi veriye bakarsak bakalım genel tablo bizimle çok net konuşuyor: Tüm dünya için çok çetrefilli geçeceği aşık olan bir dönemece, ne yazık ki çok kırılgan ve istikrarsız bir ekonomiyle giriyoruz. Ancak biliyoruz ki, Türkiye tüm badireleri kaygılarını değil, hayallerini büyüterek atlatmıştır. Çukurova'nın, ülkemizin ve dünyanın büyük edebiyat ustası Yaşar Kemal'in, ölümsüz eseri İnce Memed'de yazdığı satırlarda olduğu gibi: *"Türkü bin yıl öteden geliyor. Uzaktan dağlardan, Çukurova'dan, denizden geliyor. Denizin tuzu, çamın sakızı, yarpuzun kokusu bulaşmış. Öyle bir türkü. "Gel benim derdime," diyor, "bir derman eyle. Alemler derdine derman olansın."*

Bizim hayalimizdeki Türkiye bir barış ve refah adasıdır. Her bir kadının, her bir erkeğin, her bir bireyin kendini gerçekleştirme imkânı bulduğu, huzur ve güvenlik içerisinde yaşadığı bir ülkedir. Aradığımız derman ise TÜRKONFED olarak üç tuzak olarak tanımladığımız "Orta Gelir-Orta Demokrasi ve Orta Eğitim" Tuzakları'ndan arınmaktır.

Orta gelir tuzağından çıkışın yolu ülkemizi üretim üssü haline getirecek adımları atmaktan geçiyor. Ekonomimize yön verecek, kalkındırarak kararları alırken denklemin tüm bileşenlerini göz önünde bulundurmalıyız. Bugün tüm dünya ülkeleri ekonomik olarak kalkınmada yeni bir kaldıraç arayışı içerisinde. Mevcut sürecin zorlukları karşısında ekonomik kalkınmayı uzun vadeli ve güçlü kılacak çözüm arayışlarının merkezinde ise bugünkü ekonomik yaşamı, modellerini ve zihniyetini sürdürülebilir bir gelecek için dönüştürme amacı yatıyor. Ekonominin denklemlerini yeniden yazacak bir dönüşümün de eşiğindeyiz. İnsan ve çevrenin odağında olduğu bu dönüşümle "yeşil ve dijital" bir ekosisteme doğru evriliyoruz. Yeşil ekonomiye geçişi esas almamız ve burada da dijitalleşmeyi bir kaldıraç olarak kullanmamız gerekiyor. Yeni ekonomik dönüşüm için yerküreyle, havayla, suyla, toprakla ilişkimizi yeniden tanzim eden, iklim değişikliği odaklı yeşil ekonomiye geçişi esas alan, dijitalleşmeyi bir kaldıraç olarak kullanan, yeni girişimleri destekleyen, araştırma-geliştirme çalışmalarının önünü açan, KOBİ'lerin kapasitesini güçlendiren, küresel ekonomide etkin bir aktör olmayı hedefleyen "yeni bir ufka ve yeni bir stratejiye" ihtiyacımız var.

Orta demokrasi tuzağından kurtulmamız için gelişmiş bir demokrasi kültürünü yaygınlaştırmamız gerekiyor. Ortak yaşama iradesini güçlendiren demokrasi bir tercih değil artık sürdürülebilir hayatın temel koşulu oldu. Parti kapatmalar ve siyasi yasaklar ile bir yere varılmadığını gördük. Her ses, her renk ve her düşüncenin en büyük zenginliğimiz olduğunu unutmamalıyız. Yerel kalkınma için yerel yönetimleri yeniden tanımlamaya ve yerel demokrasiyi

inşa etmeye ihtiyacımız var. Demokrasimizi demokratikleştirmek yani yaşam tarzı haline getirmek ana hedefimiz olmalıdır. Tek fikir, tek model ve tek yönleme dayalı bir hayat üzerinden, memleketimizin geleceğini inşa etmemiz zor görünüyor. Çeşitliliği, farklılığı ve çoğulculuğu korumaktan başka yolumuz yok.

Orta eğitim tuzağını tarihin tozlu sayfalarında bırakmak için eğitim politikamızı temelden yeniden tartışmamız gerekiyor. Ekonomik dinamizmi teşvik etmek için aynı zamanda çocuklara, gençlere, kadınlara yani insan sermayesine büyük yatırım yapmak zorundayız. Analitik düşünebilen, dünyaya-bilime ve bilgiye açık nesiller yetiştirmek zorundayız. Geleceğimizi emanet edeceğimiz çocuklarımız ve gençlerimizin önüne yeni hedefler, yeni fırsatlar, yeni ufuklar ve yeni umutlar getirmeye mecburuz.

Değerli konuklar,

Çağımızın gerekliliklerine ayak uydurarak, kültürümüzün ve köklerimizden de verdiği güçle bu zorlu sınavdan geçeceğimize; Hayalimizdeki Türkiye vizyonumuzla da aynı zamanda güçlü Türkiye hedeflerimize de bu eşiği geçerken ulaşacağımıza inanıyoruz.

Toplumun yeniden "biz" olmaya, ortak ufka ve hedeflere odaklanmaya, devletle de mutabakatını yeniden tesis etmeye ihtiyacı olduğu açık. Ortak başarıya, ortak heyecana, ortak umuda ihtiyacımız var. Daha önce başardık, yeniden başarabiliriz. İş insanları olarak bu dönüşüm sürecinin risklerini ve zorluklarını göğüslemeye hazırız.

Bu dönemde TÜRKONFED olarak 5 temel değere sarılıyoruz:

✓Geleceğe, memlekete, topluma, kendimize, işimize, şirketimize ve çalışanlarımıza güveniyoruz.

✓Demokrasiden, temel hak ve özgürlüklerden asla vazgeçmiyoruz.

✓Her türden iş birliklerine açığız. İşimizin özü, kapsayıcı ve katılımcı iş birliklerini esas almak olacaktır.

✓Toplumun, ülkemizin, yerkürenin ve insanlığın geleceği için fedakarlığa hazırız. Kar etmek ve bilançomuzu sağlamlaştırmak kadar temel ölçütümüz sosyal faydayı öne koymak olacaktır.

✓Bilim ve bilgi odaklı çalışmalarile toplumsal becamız ve yerkürenin sürdürülebilirliği için öncü işler yapmayı hedefleyeceğiz.

Haziran ayında gerçekleştirdiğimiz Olağan Genel Kurulu'muzda açıkladığımız 2030'a Doğru Yürüyen Türkiye İçin Yeni Dönem Yeni Ufuklar Vizyon Belgemiz ile ulaşmayı hedeflediğimiz Türkiye'yi anlatarak konuşmamı sonlandırmak istiyorum.

Yeniden biz olma hedefi ile TÜRKONFED olarak hayalimiz;

- Yerküreyle ve yeşil dönüşüm ile uyumlu bir ekonomik atılımı başlatmış
- Sosyal, laik ve demokratik hukuk devletini yeniden inşa etmiş
- Güçler ayrılığını, denge ve denetleme mekanizmalarını yerli yerine oturtmuş
- Yargının tam bağımsızlığını tesis etmiş
- Toplumsal ve siyasal uzlaşmalar ile, yeni dönemin, yeni ve sivil anayasasını yapmış
- Avrupa Birliği'ne tam üye olmuş
- Hukukun üstünlüğüne inancı artırmış ve güçlü bir toplumsal dönüşümü başarmış
- Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı politikalar geliştirmiş, ayrımcılığın, ötekileştirmenin, kutuplaşmanın olmadığı, toplumun refah ve huzurunun esas olduğu, bir toplumsal mutabakatı ve toplum-devlet mutabakatını sağlamış,
- Onurlu yaşam hakkını kurumsallaştırmış ve garanti altına almış,
- Adaletsizlik ve yoksullukla mücadele politikalarının küresel öncülerinden olmuş bir Türkiye'dir.

TÜRKONFED ve TÜSİAD olarak inanıyoruz ki, bu hayale giden yolda her derdin bir dermanı, her sorunun bir çözümü vardır. Türkiye'nin bu büyük hayaline gündelik önlemlerle değil, ülkemizin risk algısını büsbütün azaltacak kapsayıcılık, katılımcılık, şeffaflık, hesap verebilirlik ve liyakate dayalı bir anlayışın tesisi ile ulaşabiliriz. Vakit, bu hayali güçlendirmenin vaktidir.

TÜSİAD işbirliğinde düzenlediğimiz Anadolu Buluşmaları'nın bu hayali birlikte güçlendireceğimiz paylaşımlara vesile olmasını diliyorum. Buluşmamıza ev sahipliği yapan ÇUKUROVA SİFED Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Kış'a, [teşekkür edilecek isimler] ve siz değerli üyelerimize teşekkür ediyorum.

Sağlık ve sevgilerle,